

**МІЖНАРОДНА І НАЦІОНАЛЬНА БЕЗПЕКА:
КРИМІНАЛЬНО-ПРОЦЕСУАЛЬНІ ТА КРИМІНАЛІСТИЧНІ
АСПЕКТИ**

УДК 343.337.5+341.485
DOI: 10.31733/17-03-2023-351-355

Ірина БАСИСТА
професор кафедри адміністративного права
та адміністративного процесу
Львівського державного
університету внутрішніх справ,
доктор юридичних наук, професор

**ЗЛОЧИНИ ЩОДО ДІТЕЙ, СКОЄНІ РОСІЙСЬКОЮ АРМІЄЮ
ПІД ЧАС ШИРОКОМАСШТАБНОЇ ВІЙНИ, РОЗВ'ЯЗАНОЇ РОСІЄЮ
24 ЛЮТОГО 2022 РОКУ, ТА ПЕРСПЕКТИВИ ПРИТЯГНЕННЯ
ДО ВІДПОВІДАЛЬНОСТІ**

«Повномасштабне вторгнення Росії в Україну викликало наймасовіші порушення прав людини. Про це заявив генеральний секретар ООН Антоніу Гутерріш, інформув Цензор.NET із посиланням The Guardian. Виступаючи на щорічній сесії Ради ООН з прав людини, він закликав відновити Загальну декларацію прав людини через 75 років після її підписання [1]. «Російське вторгнення в Україну завдає незліченних страждань українському народу з глибокими глобальними наслідками» [2]. Прикро, що від злочинних дій окупантів страждають діти, котрі є найменш захищеними. Станом на 1 березня 2023 року поранено 927 дітей, загинула 461 дитина, і лише 307 дітей повернуто із 16221 депортованих [3] (станом на 25 січня 2023 року цей показник становив 14711 дітей [3]). Але про остаточність будь-яких цифр годі й говорити, адже бойові дії тривають, а встановити, що відбувається на окупованих територіях об'єктивно не можливо [4] та й країна-агресорка оприлюднює геть інші цифри щодо депортованих дітей, очевидно уявляючи, що це не злочин, а її досягнення [5]. «Навіть якщо фізичне тіло не постраждало від бомбардувань РФ, в кожному українську дитину влучила війна. Понад 7,5 млн українських дітей, які проживали на території нашої країни до початку повномасштабного вторгнення РФ в Україну постраждали» [6].

Своєю чергою у іншому дописі, з посиланням на Лабораторію гуманітарних досліджень Єльської школи ГОЗ, йдеться про те, що Російська Федерація вивезла з України понад 6 тисяч дітей, котрі утримуються у таборах (нібито оздоровчих) чи установах для розміщення дітей. «Численні табори, схвалені Російською Федерацією, рекламуються як «програми інтеграції» з очевидною метою інтеграції дітей з України у бачення російською владою національної культури, історії та суспільства. Серед таборів 12 зосереджені навколо Чорного моря, 7 – в окупованому Криму і 10 – навколо міст Москви, Казані та Скатеринбурга. Одинадцять таборів розташовані на відстані понад 500 миль від кордону України з Росією, зокрема два табори у Сибіру та один на Далекому Сході Росії. Точна кількість об'єктів, ймовірно, значно більша за 43» [7]. Журналістськими зусиллями вдається проливати світло принаймні на якусь частину із цих фактів, для прикладу журналісти встановили місцезнаходження дітей завдяки фотографіям із російської новорічної акції, яку загарбники проводили на окупованих територіях України. Також з'явилися дописи про горезвісний дитячий будинок «Ялинка» або як його ще іменують «концтабором (по ньому тривають розслідування за неналежний догляд за підопічними), котрий спеціалізується на роботі з дітьми з ураженнями центральної нервової системи, порушеннями поведінки, слуху, зору та ВІЛ. Окупанти також встановили цьому закладу завдання виховувати у дітей «патріотизм і громадянськість», а також формувати уявлення про те, що «Крим розташований на півдні Росії» [8].

Особливим цинізмом вражає інформація на кшталт, що «...гауляйтер тимчасово окупованого Криму Сергій Аксьонов провів зустріч із регіональним керівником Добровільного товариства сприяння армії, авіації та флоту Росії. Під час зустрічі обговорили участь мілітаризованого об'єднання у вихованні дітей. І це стосується не лише тимчасово окупованого Криму, а й тимчасово окупованих територій Запорізької та Херсонської областей». Як повідомляли Українські Новини, «...ворог намагається змінити думку населення тимчасово окупованих територій, задля чого розробив програму на 10 років. Крім того, російським «наказом» затверджене створення 28 в'язниць на тимчасово окупованих територіях України» [9].

Дещо дисонує із наведеними кількісними показниками депортованих загальна статистика щодо наявних кримінальних проваджень щодо означених фактів. Громадські активісти цьому знаходять цілу низку, як об'єктивних пояснень, так і пересторог. Так «...найбільше проваджень щодо незаконного переміщення (йдеться про всі форми незаконного переміщення: переміщення мешканців у межах їхньої країни на окуповані території та депортацію – переміщення населення за межі рідної країни) відкрила прокуратура Херсонської області – 48, на другому місці прокуратура Донецької області – 33 провадження. Прокуратура Запорізької області розслідує шість проваджень, а Луганської – три. Водночас ювенальні прокурори органів прокуратури місцевого та обласного рівнів наглядають за досудовим розслідуванням у 18 кримінальних провадженнях, розпочатих за фактами депортації дітей», – йдеться в повідомленні. З усіх проваджень щодо депортації дітей найбільше відкрито також у Херсонській області – 13. У Запорізькій – три та в Донецькій – два. Часто одна й та сама людина зазнає спочатку насильницького переміщення, а потім і депортації. І те й інше відбувається під виглядом «евакуації», котру забезпечує країна-агресор [10-11].

Через рік від початку цієї жахливої широкомасштабної війни, розв'язаної росією 24 лютого 2022 року, «...запроваджено санкції проти 116 фізичних та юридичних осіб, пов'язаних з примусовим вивезенням українських дітей до Росії та передачею на усиновлення українських дітей у сім'ї росіян. Про це йдеться у повідомленні Міністерства економіки, передають Українські Новини. Згідно указу Президента № 115 від 26 лютого, до санкційного списку потрапили 109 фізичних та 7 юридичних осіб (серед них і так звані «благодійні організації», що беруть активну участь в організації депортації українців) [12].

І не дивлячись на заяви про те, що «...більшість воєнних злочинів росіян в Україні – «приблизно 99 %» – будуть розглядатися в українських судах, а міжнародні інституції відіграватимуть «комплементарну роль, задля якої вони і були створені» [13], слід зважати, що наявні підтвержені факти катування дітей [14-15], а «примусові депортації, що вчиняються російською владою та переміщення цивільних осіб з окупованих територій України, включно з дітьми, є «рівнозначними воєнним злочинам і, ймовірно, злочинам проти людства» [16], а також цілком ймовірно «...геноцидом народу України» [17]. Тому й надважливими є задіяння тих юридичних механізмів, інституцій та судів, котрі здатні розглянути такі факти та підтвердити вчинення тяжких міжнародних злочинів належно повнотою доказової бази, забезпечивши притягнення винуватих (незалежно від їх імунітетів) до відповідальності. З огляду на це, варто виокремити й діяльність Спільної слідчої групи з розслідування тяжких міжнародних злочинів в Україні (ЖТ); співробітництво із Міжнародним кримінальним судом та кроки до створення Міжнародного трибуналу ad hoc тощо [18]. Серед іншого, вже розглянутого у попередніх публікаціях [19, с. 53-59; 20, с. 6-11; 21, с. 42-78; 22, с. 17-44], варто додати, що Президентка Європарламенту Роберта Меццола у річницю широкомасштабної війни повторила заклик створити спецтрибунал для притягнення Росії до відповідальності за агресію [23]. Поряд із такими постійними закликами, котрі тривають фактично вже рік та виходять, як від закордонних представників, міжнародних організацій, так і українських очільників, досі кінцевого рішення щодо його моделі ще не визріло, хоча я наявна ціла низка рекомендацій щодо реального втілення такого правосуддя (із країні: 26 січня 2023 року з'явилося повідомлення, що Парламентська асамблея Ради Європи ухвалила рішення, яким затвердила свої вимоги щодо створення Спеціального трибуналу щодо злочину агресії [24]; приєднання вже 20 країн, окрім України, до ключової групи – «core group», створеної задля підтримки України у забезпеченні відповідальності Росії за її злочин агресії [25]; досягнення Європейським Союзом одностайності у потребі створення механізму покарання російської верхівки за злочин агресії та згода на міжнародне кримінальне переслідування за його вчинення [26]; на майданчику Євроюсту триває робота над проведенням міжнародного

саміту з питань відповідальності за злочин агресії в Україні, що має стати основою для систематизації доказів із метою формулювання обвинувачення [27]) [18].

Є й позиція, що вибору моделі створення Спеціального міжнародного трибуналу щодо засудження агресії Російської Федерації проти України має передувати політичне рішення про його створення [28]. Активно обговорюються три його моделі (у попередніх публікаціях йшлося лише про дві): «...перша модель – міжнародний багатосторонній договір на кшталт Нюрнберзького трибуналу, друга – це також міжнародний договір, який базуватиметься на спеціальній резолюції Генеральної асамблеї ООН ... І третя модель, яку запропонували деякі європейські партнери, – гібридна модель, яка була застосована в трибуналі щодо ситуації в Косово» [28].

Варто підкреслити й той факт, що У Гаазі створили символічний трибунал над президентом Росії Володимиром Путіним, де його заочно судять за злочин агресії, воєнні злочини та злочини проти людяності, скоєні військами РФ в Україні починаючи з 24 лютого 2022 року. Свідчення на процесі вже дала херсонська журналістка, яка місяць провела в катівні окупантів. Як повідомляє кореспондент «Укрінформу» в Гаазі, судові засідання виглядає дуже реалістично. Розглядають справу троє суддів, а саме: колишній суддя Конституційного суду Південної Африки Зак Якооб, американський юрист і колишній посол США з особливих доручень з питань воєнних злочинів в Управлінні глобального кримінального правосуддя Стівен Репш, юрист і консультант з міжнародного права Прія Піллай, яка також працювала в Міжнародному трибуналі щодо колишньої Югославії, зокрема, аналізувала спірні правові питання. Символічний суд базується на принципах нюрнберзького процесу, які являють собою звід основоположних правових принципів, що характеризують діяння, які, згідно з міжнародним правом, є злочинами проти миру і безпеки людства, а також Римським статутом Міжнародного кримінального суду. Мета цього суду – викликати світовий інтерес, підтримати ідею про те, що має існувати повністю уповноважений суд для розгляду цих звинувачень, а також продемонструвати, що це можливо і що це потрібно зробити. Усі свідчення Народному трибуналу передадуть до Міжнародного кримінального суду в Гаазі [29].

Що ж стосується співробітництва із Міжнародним кримінальним судом (МКС), то Генеральний прокурор України висловив упевненість, що вже цього року будуть оголошені перші результати розслідування, яке здійснює Офіс прокурора МКС. «До кожного провадження, яке буде далі розглядатися МКС, підходимо ретельно в кооперації з прокурорами МКС». Анонсовано, що протягом кількох тижнів у Києві відкриється філіал Офісу прокурора МКС, а дещо пізніше відбудуться відкриття філіалів у містах, наближених до лінії фронту [13]. А вже 28 лютого 2023 року у ЗМІ з'явилося повідомлення про те, що прокурор МКС Karim A.A. Khan QC перебуває з візитом у Києві [30]. При цьому, варто підкреслити, що «...документування міжнародних злочинів для національних судів, порівняно з МКС, має свої особливості. Вони передусім пов'язані з різною логікою кримінально-правових конструкцій у кожній із систем. Наприклад, для національного провадження кваліфікація діянь, що мають ознаки воєнного злочину, повинна відбуватися переважно за статтею 438. Існує низка більш спеціалізованих статей, які також можна розглядати як види воєнних злочинів. Це, зокрема, статті 432, 433, 434, 435, 439, 445. Кваліфікація ж злочинних діянь для МКС має відбуватися за Статтею 8 Римського статуту, що містить вкрай відмінний від українського каталог воєнних злочинів. Цей каталог поділяє всі воєнні злочини на 4 групи: рівномірно по дві для злочинів, що можуть бути скоєні в міжнародному та неміжнародному збройних конфліктах. Відповідно, обрання часом ідентичних складів злочину з однієї з чотирьох груп статті 8 Римського статуту залежатиме передусім від визначення виду збройного конфлікту. Сама структура воєнних злочинів, як їх розуміє МКС, також відрізняється від так званої аналогічної будови з погляду українського законодавства. МКС не оперує поняттями суб'єктивних (суб'єкт та суб'єктивна сторона) та об'єктивних (об'єкт та об'єктивна сторона) ознак злочину. Натомість використовується структура, що охоплює: матеріальний елемент, ментальний елемент та контекстуальний елемент (контекстуальні обставини)» [31, с. 8].

1. Російське вторгнення в Україну спричинило наймасовіші порушення прав людини, – генсек ООН Гутерріш. Цензор.Нет від 27.02.2023 р. URL: https://censor.net/ua/news/3402485/rosiyiske_vtorgnennya_v_ukrayinu_sprychynilo_nayimasovishi_porushennya_prav_lyudyny_gens_ek_oon_guterrish.

2. «Боюся, що світ вступає в масштабнішу війну свіdomo» – генсекретар ООН. Радіо Свобода від 06.02.2023 р. URL: <https://www.radiosvoboda.org/a/news-oon-gensekretar-masshtabnisha->

- vijna/32258989.html.
3. Державний портал для розшуку дітей «Діти війни». URL: <https://childrenofwar.gov.ua>.
  4. Басиста І. В. Порушення прав дітей в Україні та злочини щодо дітей, скоєні російською армією під час широкомасштабної війни, розв'язаної росією 24 лютого 2022 року (продовження огляду). Кримінально-правові й процесуальні відповіді на виклики воєнного стану в Україні: матер. круг. столу (м. Київ, 27 січня 2023 року). Київ : НаУКМА, 2023.
  5. Статистика щодо депортованих дітей з початку повномасштабного вторгнення. URL: <https://childrenofwar.gov.ua>.
  6. 125 депортованих до РФ дітей вже повернули в Україну. Цензор.Нет від 17.01.2023 р. URL: https://censor.net/ua/news/3393915/125_deportovanyh_do_rf_diteyi_vje_povernuly_v_ukrayinu.
  7. Романюк А. Скільки українських дітей утримуються в російських таборих: шокуючі цифри (стаття від 15.02.2023 р.). URL: <https://trueua.info/news/skilki-ukrainskih-ditej-utrimuyutsya-v-rosijskih-taborah-shokuyuchi-cifri>.
  8. «Дитячий концтабір». Росіяни вивезли 14 сиріт із Херсона в кримський дитбудинок – ЗМІ. New Voice від 27.01.2023 р. URL: <https://nv.ua/ukr/ukraine/events/deportaciya-ditey-okupanti-vivezli-14-sirit-iz-hersona-v-simferopol-50300332.html>.
  9. Окупанти проводять мілітаризацію дітей на тимчасово окупованих територіях. Українські Новини від 31.01.2023 р. URL: <https://ukranews.com/ua/news/912041-okupanty-provodyat-militaryzatsiyu-ditej-na-tymchasovo-okupovanyh-terytoriyah>.
  10. Прокурори України розслідують 90 злочинів щодо депортації українців з окупованих територій – відповідь на запит (від 31.01.2023 р.). URL: https://zmina.info/news/prokurory-ukrayiny-rozsliduyut-90-zlochyniv-shhodo-deportaciyi-ukrayinciv-z-tot-vidpovid-na-zapyt/?fbclid=IwAR27K4Ip0Uiq6Pwgi13YAvzndmv_N76_FNLY0C9j90zQr1DlkHae_PveedI.
  11. Прокурори відкрили 90 проваджень про депортацію українців із захоплених росіянами територій (стаття від 31.01.2023 р.). URL: <https://v-variant.com.ua/prokurory-vidkryli-90-provadzhen-pro-deportatsiyu-ukraintsiy-iz-zakhoplenykh-rosiianamy-terytoriy/>
  12. Мартинова Л. Зеленський запровадив санкції проти 116 фіз- та юросіб, пов'язаних вивезенням українських дітей до Росії. Українські Новини від 27.02.2023 р. URL: <https://ukranews.com/ua/news/917596-zelenskiy-zaprovadyv-sanktsiyi-proti-116-fiz-ta-yurosib-pov-ya-zanyh-vyvezennyam-ukrayinskyh-ditej>.
  13. Перші результати розслідування МКС щодо злочинів в Україні будуть у 2023 році – генпрокурор. Українська Правда. Європейська Правда від 22.02.2023 р. URL: <https://www.eurointegration.com.ua/news/2023/02/22/7156706/>
  14. Окупанти вдаються до геноциду українських дітей. АрміяInForm від 15.12.2022 р. URL: <https://armyinform.com.ua/2022/12/15/okupanty-vdayutsya-do-genocydu-ukrayinskyh-ditej/>
  15. У Херсоні знайшли свідцтва катування окупантами українських дітей – омбудсмен. DELO.UA від 14.12.2022 р. URL: <https://delo.ua/society/u-xersoni-znaisli-svidoctva-katuvannya-okupantami-ukrayinskix-ditei-ombudsmen-408178/>
  16. Не пощадили навіть дітей». Amnesty International вимагає покарання винних у воєнних злочинах примусового переміщення українців. Голос Америки від 09.11.2022 р. URL: <https://ukrainian.voanews.com/a/amnesty-international-vymahaje-mozhlyvosti-povernennia-deportovanykh-ukrajintsiy/6825640.html>.
  17. Тищенко М. Депортація українських дітей та їх незаконне усиовлення є геноцидом – Кулеба. Українські Національні Новини від 10.01.2023 р. URL: <https://www.unn.com.ua/uk/news/2010879-deportatsiya-ukrayinskikh-ditey-ta-yikh-nezakonne-usinovlennya-ye-genotsidom-kuleba>.
  18. Басиста І. В., Власова Г. П., Стратонов В. М. Перспективи та невідворотність відповідальності за вчинення воєнних злочинів, геноциду, агресії та злочинів проти людяності (діяльність Спільної слідчої групи з розслідування тяжких міжнародних злочинів в Україні (ЖТ); співробітництво із Міжнародним кримінальним судом; перспективи створення Міжнародного трибуналу ad hoc тощо) (продовження огляду). Розділ у кол. монографії «Військові правопорушення та воєнні злочини: історія, теорія та практика». 2023.
  19. Басиста І. В. Кримінальні процесуальні та криміналістичні проблеми провадження слідчих (розшукових) дій при розслідуванні кримінальних правопорушень, що вчинені щодо жінок та дітей в умовах воєнного стану. Кримінально-правові, кримінологічні, кримінальні процесуальні та криміналістичні проблеми протидії злочинності в умовах воєнного стану: матер. Всеукр. наук.-практ. конф. (елект. видання). (Львів, Київ, Дніпро, 20 квітня 2022 року). Львів; Київ; Дніпро : ЛьвДУВС, НАВС, ЛугДУВС ім. Е. О. Дідоренка, ДДУВС, 2022. С. 53-59.
  20. Басиста І. В. Перспективи відшкодування росією шкоди внаслідок вчинених злочинів на українських теренах. Процесуальне та криміналістичне забезпечення досудового розслідування: матер. наук.-практ. семінару (м. Львів, 2 грудня 2022 року). Львів : ЛьвДУВС, 2022. С. 6-11. URL: <https://www.lvduvs.edu.ua/uk/library/materialy-naukovykh-konferentsii.html>.
  21. Басиста І. В., Назар Ю. С., Хатнюк Ю. А. Захист прав дітей та забезпечення їх безпеки за умов воєнних злочинів, геноциду, агресії та злочинів проти людяності: розділ у кол. монографії «Juvenile policy as a component of supporting Ukraine's national security and defense» (dedicated to the 53rd anniversary of the UN General Assembly adoption of the Declaration of the Rights of the Child and the 56th anniversary of the establishment of Dnipropetrovsk State University of Internal Affairs). Riga, Latvia :

Baltija Publishing, 2023. Pp. 42-78. URL: <http://baltijapublishing.lv/omp/index.php/bp/catalog/view/287/7881/16459-1>.

22. Басиста І. В. Притягнення до відповідальності за вчинення воєнних злочинів, геноциду, агресії та злочинів проти людяності. Українська кримінальна юстиція в умовах війни: матер. VIII Львівського форуму кримінальної юстиції (м. Львів, 9-11 червня 2022 року). Львів : ЛьвДУВС, 2022. С. 17-44. URL: <https://www.lvduvs.edu.ua/uk/library/materialy-nauko-vykh-konferentsii.html>.

23. Європарламент закликає до створення Спецтрибуналу щодо злочинів РФ, – Мецола. Цензор.Нет від 24.02.2023 року. URL: https://censor.net/ua/news/3401871/evroparlament_zaklykaye_do_stvorennya_spetstrybunalu_schodo_zlochyniv_rf_metsola.

24. ПАРЕ ухвалила рішення про спільну відповідальність влади РФ та Білорусі за злочин агресії. Українська Правда, Європейська правда від 26.01.2023 р. URL: <https://www.eurointegration.com.ua/news/2023/01/26/7154923/>

25. Фінляндія приєдналася до групи країн, що працюють над покаранням Росії за злочин агресії. Українська Правда, Європейська Правда від 03.02.2023 р. URL: <https://www.pravda.com.ua/news/2023/02/3/7387783/>

26. ЄС погодився допомагати Україні створити міжнародний суд для лідерів РФ. Українська Правда, Європейська Правда від 03.02.2023 р. URL: <https://www.eurointegration.com.ua/news/2023/02/3/7155491/>

27. Єрмак провів засідання робочої групи зі створення трибуналу щодо агресії проти України. INTERFAX – Україна від 13.02.2023 р. URL: <https://interfax.com.ua/news/general/891107.html>.

28. Важливо ухвалити політичне рішення про створення Спеціального міжнародного трибуналу щодо злочину агресії РФ проти України – Костін. Interfax – Україна від 22.02.2023 р. URL: <https://interfax.com.ua/news/general/893199.html>.

29. Мельник Р. У Гаазі створили символічний Народний трибунал над Путіним (стаття від 22.02.2023 р.). URL: <https://detector.media/infospace/article/208256/2023-02-22-u-gaazi-stvoryly-symvolichnyu-narodnyu-trybunal-nad-putinym/>

30. Мурашко А. Зеленський зустрівся з прокурором Міжнародного кримінального суду. Українські Національні Новини від 28.02.2023 р. URL: <https://www.unn.com.ua/uk/news/2017393-zelenskiy-zustrivsyu-z-prokurorom-mizhnarodnogo-kriminalnogo-sudu>.

31. Воєнні злочини: методологія розслідувань для громадських організацій. Київ : ГО «ТРУС ХАУНДС», 2023. 40 с. URL: <https://truth-hounds.org/wp-content/uploads/2023/01/voenni-zlochyni-metodologiya-rozsliduvan-dlya-gromadskih-organizacij.pdf>.

УДК 343.982

DOI: 10.31733/17-03-2023-355-358

Валерій ДАРАГАН

завідувач кафедри
оперативно-розшукової діяльності
Дніпропетровського державного
університету внутрішніх справ,
доктор юридичних наук, професор

Тимур ПОСТОЛОВ

аспірант Дніпропетровського державного
університету внутрішніх справ

ЩОДО ДЕЯКИХ ПРОБЛЕМ ПРАВОВОГО ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ВЗАЄМОДІЇ ОРГАНІВ ДОСУДОВОГО РОЗСЛІДУВАННЯ ТА ОПЕРАТИВНИХ ПІДРОЗДІЛІВ КІБЕРПОЛІЦІЇ ПІД ЧАС ПРОТИДІЇ ЗЛОЧИНАМ У СФЕРІ ІНТЕЛЕКТУАЛЬНОЇ ВЛАСНОСТІ

Зміна підходів до регламентації порядку досудового розслідування, особливо в умовах надзвичайних правових режимів, повноважень його суб'єктів, правил провадження окремих слідчих (розшукових) дій вимагають від криміналістичної та кримінальної процесуальної наук більш тіснішої взаємодії, перегляду багатьох усталених положень і рекомендацій, зокрема, у галузі методики розслідування окремих видів злочинів, із метою їх приведення у відповідність до сучасних потреб слідчої та судової практики [1, с. 142].

Найбільш важливим елементом будь-якої діяльності, зокрема діяльності, яка пов'язана зі взаємодією органів досудового розслідування та оперативних підрозділів, є її законодавче закріплення та регулювання [2, с. 186].